

ЕВРОПА ДИРЕКТНО
Пловдив

**В този брой
можете да се
запознаете:**

НОВИНИ ОТ ЕВРОПА

ЕВРОПЕЙСКА СЕДМИЦА ЗА СЪРДЕЧНОСЪДОВОТО ЗДРАВЕ - ПРОЕКТИ ЗА НАРУШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	Стр. 2
ЧЛЕНОВЕТЕ НА ЕП ОБСЪЖДАТ СЪСТОЯНИЕТО НА ЕС: ИКОНОМИКА, СИГУРНОСТ, КЛИМАТ, ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ, СОЦИАЛНИ МЕДИИ	Стр. 3
Сеута: ЕП настоява за по-голяма защита на външните граници на ЕС	Стр. 4
Парламентът подкрепя нови мерки за укрепване на отбранителната готовност на Европа	Стр. 5
Европейската комисия предлага законодателство за защита на децата онлайн	Стр. 6
Реч за състоянието на Съюза: Европейската комисия организира регионална среща на върха за свързаност заедно с България: РЕЧ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ЕС ПРЕЗ 2026 Г.	Стр. 7
„Мила и Марко за екраните!": нова образователна поредица за медийна грамотност	Стр. 8
ЕК предлага Акт за жилищата на достъпни цени : МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ: ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ ПРЕДСТАВЯ АНИМАЦИОННИ ФИЛМИ ЗА БЕЗОПАСНОСТТА НА ДЕЦАТА ОНЛАЙН	Стр.9
Starting Grants: 705 млн. евро за кариерно развитие на млади учени в Европа: ЕВРОПЕЙСКИ ДЕН НА ЕЗИЦИТЕ – ПОКАНА ЗА СЪБИТИЯ	Стр. 10
ИЗЯВЛЕНИЕ НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ФОН ДЕР ЛАЙЕН С ГЕНЕРАЛНИЯ СЕКРЕТАР НА НАТО МАРК РЮТЕ	Стр. 11
Нови данни за инвестициите в образованието в Европа показват как учителската професия може да стане по-привлекателна: ЕК ОПРЕДЕЛИ SHARPT, REDDIT И ROBLOX КАТО МНОГО ГОЛЕМИ ОНЛАЙН УСЛУГИ СЪГЛАСНО АКТА ЗА ЦИФРОВИТЕ УСЛУГИ	Стр. 12

Проектът "Европа Директно-Пловдив" се осъществява с финансиране от Европейския съюз и Център "Образование за демокрация"-Пловдив, България

Брой 159, Стр. 1

30 септември 2026

СКЪПИ ПРИЯТЕЛИ, КОЛЕГИ И ГРАЖДАНИ

„ОТ ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИНВЕСТИЦИИ ДО РЕАЛНОТО ПЪТУВАНЕ“

Днес (24.09.2026г.) на Централна жп гара Пловдив бе официалното представяне на новия електрически мотрисен влак „Шкода“, съфинансиран от Европейския съюз по Програма „Транспортна свързаност“ 2021–2027 г., по маршрута Пловдив – Септември – Пловдив.

Демонстрационно пътуване показва как европейските инвестиции в нови влакове и модернизирана железопътна инфраструктура работят заедно за по-безопасен, модерен и устойчив транспорт, включително чрез внедряването на Европейската система за контрол на влаковете „Пловдив – Септември – Пловдив“. Сред гостите на събитието бе г-жа Йорданка Чобанова - ръководител на Представителството на ЕК в България, зам. министри на РБългария и граждани от Пловдив и страната.

ИСКАТЕ ЛИ ДА НАУЧИТЕ ПОВЕЧЕ ЗА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ДА УЧАСТВАТЕ В ДИСКУСИЯ ЗА БЪДЕЩЕТО МУ?

Проектът "Европа Директно-Пловдив" се осъществява с финансиране от Европейския съюз и Център "Образование за демокрация"-Пловдив, България

НОВИНИ ОТ ЕВРОПА

ЕВРОПЕЙСКА СЕДМИЦА ЗА СКРИНИНГ НА СЪРДЕЧНОСЪДОВОТО ЗДРАВЕ

По повод Световния ден на сърцето (29 септември) и началото на първата по рода си [Европейска седмица на скрининга](#) (28 септември-4 октомври), Европейската комисия прие предложение за препоръка на Съвета относно профилактичните прегледи за сърдечносъдово здраве.

Целта е да се опази здравето на европейските граждани чрез по-добро ранно откриване и скрининг и да се намали преждевременната смъртност от сърдечносъдови заболявания.

Сърдечносъдовите заболявания са водещата причина за смърт в ЕС и отнемат живота на 1,7 милиона души всяка година. Те оказват значително въздействие върху здравните системи и струват на икономиката на ЕС над 282 милиарда евро годишно. Същевременно 80% от сърдечносъдовите заболявания могат да бъдат предотвратени чрез ограничаване на рискови фактори като високо кръвно налягане, висок холестерол, висока кръвна захар и затлъстяване.

[Планът „Здрави сърца“](#), представен през декември 2025 г., има за цел до 2035 г. да намали с 25% преждевременната смъртност от сърдечносъдови заболявания, включително чрез противодействие на тези рискови фактори.

Обявеното днес предложение е стъпка към постигането на тази цел.

Препоръката, приета от ЕК, ще подпомогне държавите членки при разработването и прилагането на национално равнище на профилактични прегледи за сърдечносъдово здраве. Предлага се тези прегледи да бъдат достъпни за всички, включително високорисковите и уязвимите групи.

Повече информация е достъпна в [съобщението за медиите](#) и в документа [„Въпроси и отговори“](#).

ПРОЦЕДУРИ ЗА НАРУШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Европейската комисия реши да открие процедура за установяване на нарушение, като изпрати официално уведомително писмо на България и още 17 държави членки на ЕС за това, че не са уведомили изцяло за националните мерки за транспониране на някои разпоредби от шестата Директива относно борбата с изпирането на пари (AML) ([Директива \(ЕС\) 2024/1640](#)). Това би позволило на държавите членки да осигурят достъп до регистрите на действителните собственици за компетентните органи, саморегулиращите се органи, задължените субекти и за лицата с легитимен интерес. Шестата директива относно AML се отнася главно до организационни и институционални въпроси на рамката за предотвратяване на изпирането на пари и противодействие на финансирането на тероризма. Постепенното прилагане на шестата директива относно AML е от съществено значение за преодоляване на слабостите във финансовата система на Съюза и за гарантиране, че всички държави членки последователно и ефективно прилагат своите правила за борба с изпирането на пари. При липса на задоволителен отговор Комисията може да реши да издаде мотивирано становище.

Комисията изпрати също официално уведомително писмо на България, Хърватия, Кипър, Нидерландия, Португалия, Румъния, Словения и Словакия за това, че не са съобщили за пълното транспониране на [Делегираната директива на Комисията \(ЕС\) 2025/2062](#). Директивата изменя приложението [към Рамково решение 2004/757/ПВР](#) на Съвета, като добавя три нови психоактивни вещества (2-ММС, NEP и 4-ВМС) към определението на ЕС за „наркотик“. Това означава, че тези вещества ще бъдат обхванати от правилата на ЕС относно престъпленията и наказанията за незаконен трафик на наркотици, като спомага за хармонизирането на националния контрол, засилването на трансграничното правоприлагане и съдебното сътрудничество.

Повече информация ще откриете [тук](#).

ЧЛЕНОВЕТЕ НА ЕП ОБСЪЖДАТ СЪСТОЯНИЕТО НА ЕС: ИКОНОМИКА, СИГУРНОСТ, КЛИМАТ, ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ, СОЦИАЛНИ МЕДИИ

В годишния дебат за състоянието на Съюза евродепутатите и председателят Фон дер Лайен обсъдиха работата на Комисията и най-непосредствените предизвикателства пред ЕС.

В началото на дебата председателят на Парламента Роберта Мецола заяви: „Нашият Съюз винаги е вървял напред, защото хората са били готови да направят решителна крачка, когато моментът го е изисквал, и да превърнат несигурността в възможност. Хората очакват Съюз, който прави повече, за да ги защитава, подкрепя и отстоява интересите им – в областта на сигурността, конкурентоспособността, достъпното жилищно настаняване, качествените

работни места, климата и границите. Те искат Европа, която гордо стои на собствените си крака и гордо отстоява своите ценности. Това е моментът за кураж, амбиция и резултати“.

„Състоянието на нашия Съюз е по-добро от всякога. Състоянието на нашия Съюз е също по-нестабилно от всякога“, заяви председателят на Комисията Урсула фон дер Лайен. Тя подчерта, че даването на гласък на европейската икономика е наш приоритет номер едно, като посочи пътната карта „Една Европа, един пазар“ и заяви, че до края на следващата година „можем и трябва да завършим тази историческа реформа на единния пазар“.

„Бъдещият ни просперитет и сигурност ще зависят до голяма степен от начина, по който управляваме повратните точки на нашето време: изменението на климата и ИИ“, каза тя, като подчерта, че „Европа може, трябва и ще продължи да следва курса си към постигането на своите цели в областта на климата“. Тя обяви, че Комисията ще представи нова рамка за издръжливост спрямо изменението на климата, Алианс за застраховане срещу рискове, свързани с климата, европейски план при екстремни горещини и европейска инициатива за водата.

По отношение на ИИ Урсула фон дер Лайен подчерта, че Европа трябва значително да увеличи изчислителните си мощности и да разработи нови начини за използване на публични и частни средства за инвестиране в най-обещаващите европейски стартиращи предприятия и дружества. В областта на здравеопазването, транспорта, хранително-вкусовата промишленост, авангардното производство, отбраната и космическото пространство промишленият ИИ има най-голям потенциал, каза тя, като обяви, че Комисията скоро ще представи „революционни инициативи в тези сектори“.

Говорейки за разпокъсаната международна система, основана на правила, председателят на Комисията заяви, че „трябва спешно да преосмислим нашите партньорства“. В пряко обръщение към министър-председателя на Канада Марк Карни в пленарната зала тя заяви: „Бих искал да работя с Вас за отваряне на вратата за това Канада да бъде първият асоцииран член на ЕС“.

Говорейки за сигурността и хибридните заплахи, пред които е изправена Европа, Фон дер Лайен заяви, че Европа се нуждае от извънреден протокол за сигурност, за да координира европейския отговор, да възпре по-нататъшната ескалация и да смекчи въздействието. Предвид естеството и мащаба на съществуващите рискове тя обяви, че Комисията ще представи идеите си „за превръщане на Европейския съвет за сигурност в реалност“. По отношение на агресивната война на Русия срещу Украйна тя изтъкна отново непоколебимата подкрепа на ЕС за Украйна и заяви, че ЕС ще затегне санкциите си срещу Русия.

Като се позова на събитията в Сеута през лятото, Фон дер Лайен заяви, че „границата на Сеута е европейска граница. Защото Сеута е в Испания. Сеута е в Европа. И Европа винаги ще ви подкрепя.“ Тя също така посочи намаляването с 55 % на незаконно пристигащите през последните две години и допълнителния спад с 35 % през тази година. „Посланието от Европа е ясно: винаги ще се придържаме към нашите ценности и основни права. Никога обаче няма да направим компромис със защитата на нашите граници“.

Дочетете статията [ТУК](#).

СЕУТА: ЕП НАСТОЯВА ЗА ПО-ГОЛЯМА ЗАЩИТА НА ВЪНШНИТЕ ГРАНИЦИ НА ЕС

Членовете на ЕП осъждат масовите незаконни преминавания в Сеута и призовават за по-голяма подкрепа от страна на ЕС, сътрудничество с Мароко и връщане на лицата без право на престой.

Членовете на Европейския парламент изразяват дълбокото си съжаление и скръб за 141-те души, които загинаха в морето по време на събитията от 30 и 31 юли 2026 г. Те изразяват съжаление за предотвратимата загуба на човешки живот, но и осъждат инструментализирането на незаконната миграция като инструмент за хибридна война срещу териториалната цялост на държава от ЕС. Укрепването на защитата на външните граници на ЕС в Сеута е от първостепенно значение, заявяват членовете на ЕП.

В пленарна резолюция, приета с 339 гласа срещу 225, с 16 гласа „въздържал се“, Парламентът изразява пълната си подкрепа и солидарност с народа на Сеута и Мелиля. Това са два испански и европейски града, „чийто суверенитет и териториална цялост не могат да бъдат поставяни под въпрос“. Членовете на ЕП приветстват забележителната отговорност и устойчивост, демонстрирани от гражданите и местните органи на Сеута по време на тази безпрецедентна криза.

Членовете на ЕП приветстват работата на Националната полиция (Policia Nacional), гражданската гвардия (Guardia Civil), испанските въоръжени сили, испанския Червен кръст, „Каритас“, неправителствените организации и други организации на гражданското общество, участващи в отговора на кризата, и осъждат актовете на насилие, регистрирани в Сеута от края на юли. Те призовават за укрепване на полицията и силите за сигурност в града, като отбелязват, че оттогава общественият ред и сигурността продължават да бъдат изложени на риск. Испанското правителство следва да използва пълноценно и ефективно предоставеното спешно финансиране от ЕС, както и оперативната подкрепа от агенциите на ЕС. Тя следва също така да сътрудничи изцяло и да подкрепя текущото съдебно разследване на национално равнище на събитията от юли.

Според Парламента евродепутатите изразяват сериозна загриженост относно широкомащабната политика на узаконяване, провеждана от испанското правителство, която действа като притегателен фактор и изпраща погрешен сигнал към потенциалните мигранти и мрежите за контрабанда. Членовете на ЕП призовават също така Комисията да направи оценка на възможното трансгранично въздействие на подобни национални схеми върху вторичните миграционни потоци и функционирането на Шенгенското пространство.

Защитата на външните граници на ЕС е споделена отговорност между държавите членки и всяко бездействие подкопава решително целостта на Шенгенското пространство като цяло, предупреждава Парламентът. Всички държави членки трябва да поемат изцяло отговорността си за предотвратяването и борбата с незаконното превеждане на мигранти.

Комисията и всички държави членки следва да увеличат усилията си и финансирането, включително за инфраструктура за защита на външните граници, да подобрят способностите на Frontex и да гарантират, че всички инструменти могат бързо да бъдат разгърнати в кризисни ситуации, се казва в текста.

Членовете на ЕП отбелязват също така, че Пактът за миграцията и убежището се прилага от 12 юни 2026 г., като подчертават отговорността на Испания да използва пълноценно тази правна и оперативна рамка. Те изискват бързото връщане на всички лица, които нямат право да останат в ЕС, включително непридружените малолетни и непълнолетни лица, в пълно спазване на правото на ЕС и международното право. Испания и Мароко следва да ускорят сътрудничеството си в областта на връщането и обратното приемане на всички незаконни мигранти, пристигнали по време на масовото незаконно преминаване в края на юли, добавят те.

Отношенията на ЕС със съседните държави извън ЕС трябва да се основават на реципрочност, подчертава Парламентът, като добавя, че преференциалният достъп до пазара и финансирането трябва да бъдат обвързани с условието за ефективно сътрудничество, включително в областта на управлението на границите, незаконното превеждане на мигранти и обратното приемане.

Резолюцията призовава мароканските органи да изпълнят своите отговорности и ангажименти в областта на управлението на границите, връщането и сътрудничеството в областта на миграцията.

Вижте повече [ТУК](#).

ПАРЛАМЕНТЪТ ПОДКРЕПЯ НОВИ МЕРКИ ЗА УКРЕПВАНЕ НА ОТБРАНИТЕЛНАТА ГОТОВНОСТ НА ЕВРОПА

Улесняване на сътрудничеството в областта на отбраната в ЕС © JULIANE SONNTAG / PHOTOTHEK MEDIA LAB / DPA PICTURE-ALLIANCE VIA AFP

- Ускоряване на процедурите за издаване на разрешения за проекти, свързани с отбранителната готовност
 - Опростяване на процедурите за възлагане на обществени поръчки
 - Ускоряване на инвестициите и премахване на ненужните бариери
- В сряда Парламентът одобри промени за ускоряване на инвестициите в отбраната и подобряване на способността на ЕС да реагира на предизвикателствата в областта на сигурността.

Пакетът от законодателни предложения, част от т.нар. пакет [за опростяване на правилата на ЕС „Omnibus V“](#), беше неофициално договорен между преговарящите от ЕП и Съвета на 10 юни 2026 г. Целта му е да ускори одобряването на разрешения за проекти, свързани с отбраната, и износа на отбранително оборудване между държавите от ЕС. Той също така има за цел да опрости процедурите за възлагане на обществени поръчки в областта на сигурността и отбраната и сътрудничеството в рамките на ЕС по отношение на договорите в областта на отбраната, да гарантира, че регламентите на ЕС в областта на химикалите отразяват адекватно изискванията в областта на отбраната, и да опрости прилагането на [Европейския фонд за отбрана](#) (ЕФО).

Предложенията са предназначени да подкрепят инвестиции в отбраната в размер до 800 млрд. евро през следващите четири години в рамките на [инициативата „ReArm Europe Plan/Readiness 2030“](#), което ще даде възможност на държавите членки и отбранителната промишленост да реагират по-добре на нарастващите предизвикателства в областта на сигурността.

Ускоряване на издаването на разрешения за проекти, свързани с отбранителната готовност

За ускоряване на процедурите за издаване на разрешения за проекти в областта на отбраната, като например строителството на нови заводи или разширяването на съществуващи съоръжения, новите правила ще въведат общоевропейски стандартен срок за вземане на решения за издаване на разрешения от 42 работни дни (считано от потвърждаването на подаването на пълна заявка). Националните органи ще могат да удължат срока най-много два пъти с до 60 дни при извънредни обстоятелства, например при сложни проекти или когато съществуват рискове за околната среда или за здравето и безопасността на работниците и е необходимо допълнително време за тяхното разрешаване. В тези случаи общата продължителност на процеса по издаване на разрешения не трябва да надвишава 102 работни дни.

За такива удължавания ще бъде уведомен инициаторът на проекта, като ще бъде предоставено обяснение и очаквана дата за вземане на решение. Ако националните органи не предприемат последващи действия в рамките на приложимия срок, следва да се приложи принципът на мълчаливото одобрение. В такъв случай националните органи следва да информират инициаторите на проектите в срок от осем работни дни от изтичането на срока и да посочат изискванията, на които подлежат разрешенията.

Съгласно новите правила държавите членки на ЕС ще трябва да създадат единни контактни точки за инициаторите на проекти в областта на отбраната, на които ще бъде възложено електронното проследяване на заявленията, годишното докладване пред Комисията относно дейността по издаване на разрешения и подкрепата за МСП, както и мониторингът от страна на ЕС на мълчаливите одобрения, за да се гарантира прозрачност и последователно прилагане.

Трансфери в рамките на ЕС на продукти, свързани с отбраната, и опростени обществени поръчки

Споразумението включва също така мерки за премахване на регулаторните пречки с цел улесняване и ускоряване на обществените поръчки в областта на отбраната и трансферите в рамките на ЕС на продукти, свързани с отбраната.

Подробности можете да научите [тук](#).

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ ПРЕДЛОЖИ ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ЗА ЗАЩИТА НА ДЕЦАТА ОНЛАЙН

Европейската комисия прие [предложение за Акт на ЕС за децата \(EU KIDS Act\)](#), чиято цел е да повиши безопасността на децата онлайн в Европейския съюз.

Предложението въвежда забрана на социални медийни платформи да дават достъп на деца под 13-годишна възраст и въвежда единна минимална възраст от 15 години, от която непълнолетните в ЕС могат самостоятелно да създават свой профил. По този начин се въвежда поетапен подход. Актът за децата обръща и тежестта на доказване: доставчиците на услуги вече ще трябва да доказват, че услугите им са

съобразени с възрастта на децата и са безопасни още при проектирането им.

Председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен заяви: „Днес децата ни използват най-съвременните технологии, създавани някога. Технологии, които не са разработени с мисъл за тяхното благосъстояние. С нашия Акт за децата обръщаме тежестта на доказване – платформите трябва да покажат, че са безопасни още при проектирането си. И връщаме водещата роля на родителите, като им даваме инструменти, с които да помагат на децата си да се ориентират в един по-безопасен онлайн свят.“

Актът на ЕС за децата предвижда децата да могат да създават самостоятелни профили в социалните медии едва след навършване на 15 години. За децата на възраст от 13 до 15 години предложението предвижда родителски контрол, като родителите или настойниците ще могат да създават детски профили, до които децата ще имат достъп чрез профила на родителя или настойника.

Законодателното предложение въвежда редица задължения за всички онлайн услуги, които предлагат на потребители под 18-годишна възраст социални медии, платформи за споделяне на видеоклипове, видеоигри, виртуални събеседници с изкуствен интелект и чатботове. Сред тях е забрана на пристрастяващи функции и на системи за препоръчване на съдържание въз основа на профилиране. Въвежда се забрана за безкрайното превъртане и за насочените известия („push“ нотификации) по време на часовете за сън.

Съгласно Акта на ЕС за децата онлайн услугите и магазините за сваляне на приложения трябва да използват инструменти за удостоверяване на възрастта – например [приложението на ЕС за проверка на възрастта](#), което не съхранява документи за самоличност или биометрични данни и по този начин осигурява най-високо равнище на защита на личните данни. Освен това доставчиците на социални медии и платформи за споделяне на видеоклипове ще трябва да проверяват възрастта на потребителите при създаването на нов профил.

Механизмът за прилагане се основава на вече изградените структури по Акта за цифровите услуги и Акта за изкуствения интелект, като използва установените механизми и натрупания експертен опит.

РЕЧ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЪЮЗА: ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ ОРГАНИЗИРА РЕГИОНАЛНА СРЕЩА НА ВЪРХА ЗА СВЪРЗАНОСТ ЗАЕДНО С БЪЛГАРИЯ

Председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен произнесе речта за състоянието на Съюза в Европейския парламент в Страсбург.

[Тук](#) е публикуван пълният текст на речта на български език.

Урсула фон дер Лайен заяви:

„Днес мога да обявя нов проект за международна свързаност. Чрез него Южен Кавказ и Централна Азия ще се свържат директно с европейския пазар — това, което наричаме Средния коридор.

Чрез Global Gateway ще се стремим да привлечем до 12 милиарда евро публични и частни инвестиции. Нашата цел е до 2030 г. да диверсифицираме маршрутите, да утроим търговските потоци и да намалим времето за превоз на товари.

*За да превърнем това в реалност, ще организираме среща на високо равнище за регионалната свързаност с министър-председателя на **България**.*“

[На този линк](#) можете да намерите **информационен лист с ключови цитати и инициативи** от речта.

Повече подробности за речта за състоянието на Съюза са налични на [тази тематична интернет-страница](#).

Отдел “Преса и медии”

Представителство на ЕК в България

Интернет страница: <https://bulgaria.representation.ec.europa.eu> Facebook: <http://facebook.com/ECinBulgaria>

X: <http://twitter.com/ECinBulgaria> Европейската комисия е отговорна за защитата на личните данни. Всички лични данни се обработват съгласно [Регламент \(ЕС\) 2018/1725](#).

РЕЧ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ЕС ПРЕЗ 2026 Г.

Гледайте речта за състоянието на Съюза на живо

<https://webtools.europa.eu/crs/iframe/?oriurl=https%3A//audiovisual.ec.europa.eu/corporateplayer/index.html%3Fchannel%3D1%26autostart%3D%26lg%3DBG%26isCloud%3Dfalse%26showSwitchLive%3Dtrue&lang=bg>

[Гледайте речта с превод на международен жестомимичен език](#)

За речта за състоянието на Съюза

Речта за състоянието на Съюза (SOTEU) е **годишната реч**, произнасяна от председателя на Европейската комисия пред Европейския парламент, в която се определят приоритетите на Съюза за следващата година. Това е ключов момент за демокрацията в ЕС — възможност да

- направим равностойка за изминалата година

Повече информация можете да намерите [тук](#).

„МИЛА И МАРКО ЗА ЕКРАНИТЕ!": НОВА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОРЕДИЦА ЗА МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ

Образователната анимационна поредица „Мила и Марко за екраните!" вече е достъпна за учители, родители и всички, които работят с деца от 6 до 11 години. В седем кратки епизода приказните герои Мила и Марко помагат на децата да разпознават рисковете онлайн и да развиват умения за безопасно и критично поведение в дигиталния свят.

Анимационният сериал, създаден от Студио „Змей" с подкрепата на Европейската комисия в България и в партньорство с Коалицията за медийна грамотност, е замислен като практичен образователен ресурс. Краткият формат позволява епизодите лесно да бъдат използвани в клас като повод за разговор, игра или дискусия.

Ръководителят на Представителството на Европейската комисия в България Йорданка **Чобанова** насърчи учителите да превърнат историите на Мила и Марко в част от работата си с децата и заяви: „На едно дете трудно можем да обясним какво е „дигитален риск", „защита на личните данни" или „медийна грамотност". Можем обаче да му разкажем история."

Официалната премиера на „Мила и Марко за екраните!" се състоя в четвъртък (10 септември) в София с участието на учители, представители на институции и организации, работещи в областта на образованието и медийната грамотност. В събитието се включиха виртуално и учители от още 12 български града чрез центровете „Европа Директно".

Още информация е налична [на интернет страницата на Представителството](#).

Отдел „Преса и медии" Представителство на ЕК в България Интернет страница: <https://bulgaria.representation.ec.europa.eu> Facebook: <http://facebook.com/ECinBulgaria> X: <http://twitter.com/ECinBulgaria>

КОМИСИЯТА ПРЕДСТАВИ ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ЕВРОПЕЙСКИ АКТ ЗА ИНОВАЦИИТЕ

Европейската комисия представи предложение за [Европейски акт за иновациите](#), който има за цел да улесни разрастването на иновативните европейски компании отвъд националните граници и да повиши конкурентоспособността им в световен мащаб.

Новите правила ще улеснят достъпа на иновативните компании до финансиране. Актът ще насърчи създаването на обща европейска рамка за оценяване на интелектуалната собственост. Ще бъде създаден и цифров пазар, който ще свързва купувачи и продавачи на интелектуална собственост. Очаква се тези мерки да доведат до икономии от административни разходи в размер на 35 млн. евро.

Актът за иновациите ще въведе обща процедура за възлагане на обществени поръчки за научноизследователска и развойна дейност. Това ще осигури по-голяма правна сигурност и ще помогне на новите технологии да достигат по-бързо до пазара в области като здравеопазване и образование. Очаква се мерките да донесат 1 млрд. евро годишни икономии за публичните възложители и 25,92 млрд. евро допълнителни годишни печалби за компаниите.

Екатерина **Захариева**, комисар по въпросите на стартиращите предприятия, научните изследвания и иновациите, заяви: „С Европейския акт за иновациите предприемаме конкретни стъпки за преодоляване на разпокъсаността: обща рамка за оценяване на интелектуалната собственост, единен цифров пазар, който свързва купувачи и продавачи, и по-лесна процедура за възлагане на обществени поръчки за авангардни научни изследвания и развойна дейност. И това е само началото. До 2028 г. ще изградим истински единен пазар, в който идеите могат да се развиват по-бързо, финансирането достига по-лесно до иновативните компании, а стратегическата автономност на Европа укрепва. Това е Европа, която изграждаме."

Допълнителна информация е налична в [съобщението за медиите](#) и в документа „[Въпроси и отговори](#)".

Лице за контакти с медиите: **Maciej Berestecki** (+32 2 296 64 83) **Isabel Arriaga e Cunha** (+32 229-52117)

ЕК ПРЕДЛАГА АКТ ЗА ЖИЛИЩАТА НА ДОСТЪПНИ ЦЕНИ

Европейската комисия представи предложение за [законодателен акт за жилищата на достъпни цени](#). Целта му е да подпомогне държавите членки и градовете да подобрят достъпността и предлагането на жилища в районите, където натискът върху жилищния пазар е най-силен.

В някои градове и популярни туристически дестинации, където натискът върху жилищния пазар е особено голям, все по-широкото използване на жилища за цели, различни от постоянно обитаване, може допълнително да ограничи предлагането и да повиши цените. Актът за жилищата на достъпни цени отчита именно местния характер на тези проблеми. Той дава на публичните органи необходимата правна сигурност, когато решат да предприемат действия, съобразени с местните особености и в рамките на правото на ЕС.

Актът създава първата обща европейска рамка за оценка на мерки, свързани с жилищния пазар, които засягат единния пазар.

Изборът на конкретни политики в областта на жилищното настаняване продължава да бъде отговорност на националните, регионалните и местните власти. Актът има за цел да осигури правна яснота на органите, когато решат да предприемат действия в райони със сериозен недостиг и проблеми с достъпността на жилищата, като същевременно защитава единния пазар и изцяло зачита принципа на субсидиарност.

Предложението е придружено от [Препоръка относно достъпността и предлагането на жилища](#) в райони със силен натиск върху жилищния пазар. Тя подпомага усилията на властите за увеличаване на предлагането на жилища там, където нуждата е най-голяма, включително чрез по-бързи процедури за планиране и издаване на разрешения за ново строителство, обновяване и преустройство на сгради, както и чрез улесняване на инвестициите.

Допълнителна информация е налична в [съобщението за медиите](#) и в информационния документ [„Въпроси и отговори“](#).

Лице за контакти с медиите: [Anna-Kaisa ITKONEN](#) (+32 2 295 75 01) [Cristia-na MARCHITELLI](#) (+32 2 298 94 07)

МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ: ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ ПРЕДСТАВЯ АНИМАЦИОННИ ФИЛМИ ЗА БЕЗОПАСНОСТТА НА ДЕЦАТА ОНЛАЙН

[На 10 септември \(четвъртък\)](#) ще се състои официалната премиера на анимационната образователна поредица [„МИЛА И МАРКО ЗА ЕКРАНИТЕ!“](#) – мини сериал от 7 епизода за безопасността на децата онлайн, създаден от българското анимационно „Студео Змей“ с подкрепата на Европейската комисия в България и в партньорство с Коалицията за медийна грамотност.

Анимационната поредица е насочена към най-малките и най-уязвими потребители в интернет – децата на възраст от 6 до 11 години. Тя има за цел по разбираем и увлекателен начин да им помогне да се ориентират в цифровото пространство, да разпознават рисковете, да знаят на кого могат да се доверят и как да потърсят помощ при нужда.

Събитието ще се проведе от 10:00 часа в София, зала „Event Space 2020“, бул. „България“ № 1 (до кино „Люмиер“).

Премиерата ще бъде открита от ръководителя на Представителството на Европейската комисия в България Йорданка Чобанова.

Вижте повече в приложената програма.

Бележка до редакторите: **Тъй като местата са ограничени, молим да заявите вашето присъствие като [попълните регистрационната форма](#).**

Отдел “Преса и медии” Представителство на ЕК в България Интернет страница: <https://bulgaria.representation.ec.europa.eu> Facebook: <http://facebook.com/ECinBulgaria> X: <http://twitter.com/ECinBulgaria>

STARTING GRANTS: 705 МЛН. ЕВРО ЗА КАРИЕРНО РАЗВИТИЕ НА МЛАДИ УЧЕНИ В ЕВРОПА

Европейският съвет за научни изследвания обяви победителите в конкурса за безвъзмездни средства за изследователи в началото на своята научна кариера ([Starting Grants](#)). Общо 421 млади учени от цяла Европа ще получат финансиране на стойност 705 млн. евро. Средствата ще ги подкрепят в ключов етап от професионалното им развитие, като им дадат възможност да работят по амбициозни научни идеи.

21 от одобрените изследователи, които в момента работят извън Европа, ще се преместят в ЕС и в държави, асоциирани към програмата „Хоризонт Европа“, за да осъществят своите проекти. За сравнение, през миналата година техният брой е бил 11.

Комисарят за стартиращите предприятия, научните изследвания и иновациите Екатерина **Захариева** заяви: „Поздравявам всички одобрени кандидати. Особено се радвам, че 21 изследователи, които в момента работят в САЩ и Канада, планират да се преместят в Европа и да продължат научната си дейност. Тяхното решение показва нарастващата привлекателност на Европа за авангардни научни изследвания и е окуражаващ знак, че [инициативата на ЕС „Изберете Европа“](#) помага за привличането на следващото поколение научни таланти и утвърждава Европа като предпочитано място за правене на наука на най-високо равнище.“

Изследователите, които се преместват в Европа, могат да се възползват от допълнително финансиране за създаване на лаборатории и научни екипи по линия на „Изберете Европа“.

Тазгодишното издание на конкурса привлече рекордните 4807 проектни предложения, което представлява увеличение с 22% спрямо 3928 кандидатури през миналата година. Нараства и интересът сред изследователите, работещи извън Европа. Само от Съединените щати тази година са кандидатствали 169 изследователи спрямо 116 през 2025 г.

[Избраните проекти](#) обхващат науките за живота, както и инженерните, социални и хуманитарни науки. Новите стипендианти ще работят в университети и научноизследователски центрове в 25 държави членки и асоциирани страни, като най-много проекти ще бъдат реализирани в Германия (89), Франция (38), Швейцария (36) и Нидерландия (33). Сред победителите са 84 германци, 50 италианци, 30 французи и 24 испанци, както и изследователи от още 48 националности. Очаква се отпуснатото финансиране да доведе до създаването на над 3000 работни места в екипите на одобрените изследователи.

Изследователите, които желаят да участват в следващия конкурс Starting Grants, вече могат да подават своите кандидатури. [Поканата за 2027 г. е отворена](#), а крайният срок за кандидатстване е 14 октомври 2026 г.

ЕВРОПЕЙСКИ ДЕН НА ЕЗИЦИТЕ – ПОКАНА ЗА СЪБИТИЯ

26 септември е [Европейският ден на езиците](#) – инициатива за популяризиране на езиковото и културно многообразие на Европа. Денят се отбелязва от 2001 г. и популяризира изучаването на езици.

По традиция Генерална дирекция „Писмени преводи“ на ЕК кани аудиторията да участва в серия събития.

От 1 до 30 септември можете да играете в нашата **езикова онлайн-викторина** [чрез този уеб-адрес](#).

В **събота (26 септември)** организираме традиционния **Панаир на езиците** от 10.30 до 13.30 ч. в Градската градина пред Народния театър „Иван Вазов“ в столицата.

В **сряда (30 септември)** от 13.00 ч. ви каним да участвате във виртуална международна кръгла маса, организирана от ГД „Писмени преводи“, на тема [как езиците насърчават приобщаването](#) през целия живот – от класната стая до демократичното участие и достъпа до обществени услуги.

В **четвъртък (1 октомври)** ГД „Писмени преводи“ се включва в събитието [„Нощ на литературата“](#). Ще има четения ще има на всеки 30 минути до 21.00 ч.

ИЗЯВЛЕНИЕ НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ФОН ДЕР ЛАЙЕН С ГЕНЕРАЛНИЯ СЕКРЕТАР НА НАТО МАРК РЮТЕ

Оригиналният текст на изявлението може да бъде намерен [тук](#).

Единственият автентичен текст е този на произнесената реч.

Скъпи Марк, винаги е удоволствие да те приветствам тук.

Днес се срещаме, за да обсъдим руската атака в Лайпциг. Германското правителство установи, че Русия стои зад опита за нападение срещу товарни самолети на летище Лайпциг/Хале. Ако тази атака беше успяла, тя щеше да причини огромни щети и вероятно дори човешки жертви. Затова искам да кажа съвсем ясно какво се случи. Това беше атака с използване на материал с военни характеристики, извършена от руски оперативни служители на територията на ЕС. И ние няма да толерираме това. Изразяваме пълната си солидарност с Германия. И ако целта е била да ни накарат да се замислим дали да продължим да подкрепяме Украйна, мога да кажа, че това само засили решимостта ни. Сплашването няма да проработи. Именно затова днес се срещам с генералния секретар на НАТО. Ние сме единни. Европа и НАТО не просто ще запазят натиска върху Русия. Ще го засилим. И няма да спрем. Не и докато Русия не спре да бомбардира и убива невинни деца, мъже и жени в Украйна.

Случилото се в Лайпциг е нова ескалация на европейска територия, зад която пряко се посочва, че стои Русия. Но то се вписва в по-широка тенденция на все по-опасни инциденти. Многократни навлизания в нашето въздушно пространство. Дронове, които парализират летищата ни. Намеса в критичната ни инфраструктура. Европейците са изправени пред суровата истина, че това е новото нормално. Трябва да направим повече. А това означава да бъдем готови да реагираме по-бързо и по-ефективно на безотговорните действия на Русия. Трябва да приемем, че инфраструктурата, която използваме всеки ден, вече е сред целите на първа линия, и да я защитаваме по съответния начин. И ще подкрепим всяка държава членка, която Русия вземе на прицел. Европа вече разполага с екипи за бързо реагиране, които могат да отговорят на подобен тип атаки, независимо дали те се извършват във или извън нашия Съюз. Нашата сила, нашата готовност и нашата решимост са най-силното ни средство за възпиране.

Правим това и като използваме силата на нашия единен пазар. Нашите санкции отслабиха руската икономика. Можем да подготвим допълнителни санкции и да ги наложим веднага щом бъде установено кой стои зад подобни опасни действия, застрашаващи човешки живот. Всяка вратичка, от която Русия се възползва, трябва да бъде затворена. Днес в Ирландия европейските министри на външните работи обсъждат нови включвания в санкционните списъци. В Комисията разглеждаме начини да ограничим още повече ресурсите, с които Русия финансира войната.

Вторият ми акцент днес е нашата подкрепа за Украйна. Днес мога да потвърдя, че получихме ново искане за плащане. То е на стойност няколко милиарда евро и ще покрие нуждите на украинската противовъздушна отбрана, включително високотехнологичните системи за противовъздушна отбрана Patriot PAC-3. В момента държавите членки разглеждат искането на Украйна, но мога да кажа, че нещата се развиват в правилната посока. В същото време ние в Европа работим съвместно с Украйна по FREYA. Това е европейски проект за изграждане на собствени системи за противоракетна отбрана срещу балистични ракети. Всичко това е в допълнение към вече отпуснатия заем за Украйна в размер на 90 милиарда евро. От юни насам сме предоставили 8,5 милиарда евро за дронове и ракети за Украйна. С тези средства ще могат да бъдат закупени и изтребители от европейската отбранителна промишленост.

И накрая, третият ми акцент. Всичко това правим заедно с НАТО. Марк и аз многократно сме заставали рамо до рамо, за да изразим тази солидарност, и го правим и днес, за да покажем, че Европа е единна. И че Европа трябва още по-бързо да мобилизира усилията си за укрепване на отбраната. Противовъздушната отбрана е от решаващо значение. Нуждаем се от по-бърза и по-интегрирана система за ранно предупреждение в цяла Европа. След това трябва по-бързо да прехващаме заплахите. Именно затова предложихме план за инвестиции в отбраната в размер на 800 милиарда евро. Включително 150 милиарда евро по линия на SAFE, за да можем да инвестираме повече, но заедно и следователно по-разумно.

Марк, последният път, когато се срещнахме, беше на срещата на върха на НАТО в Турция, където обсъдихме тези въпроси. Както каза ти, ЕС и НАТО взаимно се допълват и укрепват. И днес посланието ни е пределно ясно. Навлязохме в нова ера за европейската сигурност. А европейските инвестиции в отбраната укрепват НАТО и дават нов тласък на нашата индустриална база. Ще продължим; ще надделеем; и ще възпрем всеки, който посяга на нашата свобода и сигурност.

НОВИ ДАННИ ЗА ИНВЕСТИЦИИТЕ В ОБРАЗОВАНИЕТО В ЕВРОПА ПОКАЗВАТ КАК УЧИТЕЛСКАТА ПРОФЕСИЯ МОЖЕ ДА СТАНЕ ПО-ПРИВЛЕКАТЕЛНА

ЕК публикува годишния [доклад „Инвестиции в образованието 2026“](#), представящ преглед на последните тенденции при разходите за образование в Европа. Анализът се основава на налични данни от 2024 г.

Докладът показва, че през 2024 г. държавите от ЕС са отделили за образование 4,8% от brutния вътрешен продукт (БВП), което представлява 9,7% от общите публични разходи. Между държавите членки обаче съществуват значителни разлики.

В България публичните разходи за образование през 2024 г. възлизат на 4,3% от БВП и представляват 10,9% от общите публични разходи.

Според доклада инвестициите в образование в ЕС се стабилизират, но като дял от публичните разходи остават малко под равнищата отпреди пандемията: 10% през 2019 г., 9,3% през 2020 и 2021 г., 9,4% през 2022 г. и 9,6% през 2023 г.

Докладът подчертава значението на инвестициите в учителите, които са в основата на образователните системи в ЕС. Данните показват, че повече от трима на всеки четирима учители (76,5%), ако трябваше отново да избират професия, биха избрали учителската. Според участниците в проучването фактори като заплащането и професионалното признание имат съществено значение за привлекателността на професията.

Учителите, които са удовлетворени от заплащането си, са по-склонни отново да изберат същата професия. Важна роля имат също подкрепящата работна среда, положителното отношение към професията и възможностите за професионално израстване. От друга страна стресът на работното място значително намалява желанието на учителите да останат в професията.

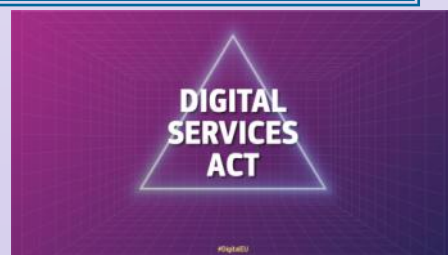
Изпълнителният заместник-председател на Европейската комисия, отговарящ за социалните права и уменията, качествените работни места и подготвеността, Роксана Мънзату, заяви: „Учителите са гръбнакът на образователните системи в Европа и да инвестираме в образованието означава да инвестираме в тях. Този доклад ясно показва, че привличането и задържането на учители не е само въпрос на заплащане. Важни са също условията на труд, благосъстоянието, професионалното признание и възможностите за развитие през цялата кариера. В момент, когато много образователни системи са изправени пред недостиг на учители, трябва да направим учителската професия такава, че хората да искат да я изберат, да останат в нея и да чувстват, че трудът им е ценен. Предстоящата програма на ЕС за учителите и обучителите, част от [Съюза на уменията](#), ще подкрепи държавите членки именно в тази посока.“

ЕК ОПРЕДЕЛИ CHATGPT, REDDIT И ROBLOX КАТО МНОГО ГОЛЕМИ ОНЛАЙН УСЛУГИ СЪГЛАСНО АКТА ЗА ЦИФРОВИТЕ УСЛУГИ

Европейската комисия определи ChatGPT като много голяма онлайн търсачка (VLOSE), а Reddit и Roblox като много големи онлайн платформи (VLOP) съгласно [Акта за цифровите услуги \(DSA\)](#). За всяка от трите услуги е декларирано, че достига средно до най-малко 45 милиона потребители в ЕС на месец. Така трите услуги достигат прага за определяне като много големи онлайн платформи или търсачки.

До момента Комисията е определила общо [28 много големи онлайн платформи и търсачки](#) съгласно Акта за цифровите услуги.

Можете да дочетете [тук](#).

Авторски колектив:

Център “Образование за демокрация”

Бюлетинът е част от годишната програма на Европа Директно - Пловдив и се издава ежемесечно.

За контакти:

гр.Пловдив 4000

ул. “К. Фотинов” 15

ЕВРОПА ДИРЕКТНО
Пловдив

<http://eudirect-plovdiv.centerbg.org/>

тел./факс: 032/ 628 374

gsm: 0882/ 284 551

e-mail: eudirect.plovdiv@centerbg.org

Координатите на [Регионалните представителства “Европа Директно” в България](#)

Използвани източници:**Статии:**http://ec.europa.eu/bulgaria/index_bg.htm<http://www.europarl.europa.eu/news/bg/><http://europe.bg/bg><http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>Официалният сайт на [Европейския съюз](#)Официалният сайт на [Представителството на ЕК в България](#)